

Metsik ja üksildane paik

Fortezza *Bondeno lähedal*. 1561

Lucrezia seab end istuma pika söögilaua äärde, mis on nii läikima löödud, et hiilgab, justkui oleks see märg. Lauale on laiali laotatud liuad, kummuli keeratud peekrid ja kuuseokstest pärg. Tema abikaasa ei istu oma tavapärasest kohas laua teises otsas, vaid päris tema kõrval, nii lähedal, et Lucrezia saaks peata õlale toetada, kui peaks seda soovima; nüüd voldib mees salvräti lahti, seab noa otseks ja tõmbab küünla neile lähemale. Ja siis tabab Lucrezias iseäralik selgus, nagu oleks tema silme ette seatud värviline klaas – või nagu oleks see hoopis ta silme eest ära võetud: mees kavatseb ta tappa.

Lucrezia on kuueteistkümneaastane ega ole jõudnud veel aastatki abielus olla. Nüüd on nad päev läbi teel olnud, kasutades selle aastaaja pakutud nappi päevavalgust; Ferrarast lahkusid nad koidikul ja ratsutasid provintsi kaugesse loodenurka ühte jahimajja – nii oli mees seda nimetanud.

Ometi ei ole see jahimaja, seda oli Lucrezia tahtnud kohe sihtkohta jõudes öelda: sünkjast kivist kõrgete müüridega hoone ühel küljel on tihe mets ja teisel Po jõe käänduv looge. Ta oleks tahtnud sadulas ringi pöörata ja küsida: Miks sa mu siia töid?

Siiski ei öelnud ta midagi, vaid lasi märjal veest tilkuvate puude all teed mööda edasi kõndida, astuda üle kaarja silla selle

veidra tähekujulise kindlustatud hoone hoovi, mis hämmastas teda juba siis oma iseäraliku inimtühjusega.

Nüüd on hobused ära viidud, ta on võtnud vettinud mantli seljast ja kübara peast, samas kui mees seljaga kaminas lõõmava tule poole seistes seda pealt vaatas, ja nüüd viipab ta saali varjulistes seinäärtes seisvatele teenritele, et need esile astuksid ja toidu nende taldrikutele asetaksid, leiba lõikaksid ja peekritesse veini valaksid, ning äkki tulevad Lucreziale meelde meheõe sõnad, mille too oli kareda kähinaga kuuldavale toonud: sa langed häbisse.

Lucrezia sõrmed pigistavad taldriku serva. Kindel teadmine, et mees kavatseb ta surma saata, on iga ihurakuga tajutav, nagu oleks ta tugitooli käetoole laskunud tumedais sulis rõõvlind.

See ongi põhjus, miks nad pidid ootamatult siia metsikusse ja üksildasse paika sõitma. Mees tõi ta sellesse kivisesse kindlusse, et ta mõrvata.

Hämmingus raputab ta mõte end kehast lahti ja ta hakkab peaaegu naerma; ta hõljub võlvide all ning vaatab iseenese ja mehe peale alla, kui nad leent ja soolaga leiba suhu pannes laua ääres istuvad. Ta näeb, mismoodi mees tema poole nõjatub, puudutades midagi öeldes sõrmedega ta randme paljast nahka; ta vaatab, kuidas ta mehele noogutab, toitu neelab, poetab mõne sõna siiasõidust ja teel nähtud huvitavatest maakohtadest, nagu ei olekski nende vahel midagi vääriti ja justkui võiks see olla tavapärane õhtusöök, mille järel nad voodisse heidavad.

Tegelikult – nii mõtleb ta ikka veel üleval saali higistava kivise pinnaga lae all – oli sõit nende õukonnast siia igav: tuldi üle karmide külmunud põldude, raske ja pealtnäha longu vajumas olev taevas väsinult raagus puude ladvus puhkamas. Abikaasa oli otsustanud traavi kasuks ja miil miili järel oli Lucrezia sadulas õõtsunud, selg valus ja märgades sukkades jalad verele hõõrdunud. Isegi oravanahkse voodriga kinnastes olid ta ratsmest

hoidvad sõrmed külmast kanged ja ka hobuse lakk oli peagi jääs. Abikaasa oli ette ratsutanud, kaks ihukaitsjat kannul. Kui linn maastike ees taandus, tahtis Lucrezia hobusele kannuseid anda, suruda kannad looma külgedesse ja tunda, kuidas ta kabjad üle kivide ja mulla lendavad, et kiiresti läbi lauge orupõhja liikuda, aga ta teadis, et seda ei tohi ta teha, sest tema koht oli mehe kõrval, kui teda sinna kutsuti, mitte kunagi temast ees, ning nii nad muudkui traavisid ja traavisid edasi.

Laua ääres vaatab ta otsa mehele, keda kahtlustab nüüd kavas teda tappa, ning soovib, et oleks seda teinud ja mära galopile kannustanud. Ta soovib, et oleks mehest tulistvalu mööda tormanud, ise patusest rõõmust kõkutades, juuksed ja mantel selja taga lehvimas, kabjad muda üles paiskamas. Ta soovib, et oleks juhtinud hobuse ratsmest hoides kaugete küngaste poole, kus saanuks kiviste tarandike ja mäetippude vahele kaduda, nii et mees teda kunagi ei leiaks.

Mees toetab küünarnukid kummalegi poole taldrikut ja jutustab, kuidas ta lapsena siin jahimajas käis – endiselt ei loobu ta seda jahimajaks nimetamast – ja kuidas isa teda tihtipeale jahile tõi. Ta kuulab lugu sellest, kuidas meest sunniti puu külge kinnitatud märklaua poole järjepanu nooli teele laskma, kuni sõrmed verel. Ta noogutab ja pomiseb sobivatel hetkedel kaastundlikult, ehkki tegelikult tahaks mehele otse silma vaadata ja öelda: Ma tean, mis sul plaanis on.

Kas mees võiks olla üllatunud ja isegi rabatud? Kas mees peab oma abikaasat vaevu lastetoast välja pääsenuks, süütuks ja eluvõraks? Aga tema saab kõigest aru. Ta saab aru, et mees on oma kava hoolikalt ja püüdliselt kokku seadnud, ta teistest eraldanud, hoolitsenud selle eest, et tema kaaskond Ferrarasse jääks ja ta oleks üksi, ning siin ei ole kedagi *castello*'st, kõigest nemad kahekesi, ainult kaks valvurit on paigutatud välja ja mõned kohalikud neid teenima pandud.

Kuidas ta kavatseb seda teha? Osa temast tahaks mehelt seda küsida. Noaga pimedas koridoris? Kätega kõri ümbert haarates? Teda hobuselt tõugates, et asi näeks välja nagu õnnetus? Tal ei ole kahtlust, et kõik need moodused kuuluvad mehe reper-tuaari. Parem, kui asi saaks tehtud korralikult – just niisugune oleks tema nõu, sest ta isa ei ole mees, kes suhtuks leebelt tütre mõrvasse.

Ta asetab peekri lauale, tõstab pea, pöörab pilgu abikaasa Alfonsole, Ferrara hertsogile, ja mõtleb, et mis nüüd edasi hakkab juhtuma.

Lucreziale elu andmise õnnetud asjaolud

Palazzo Vecchio Firenzes, 1544

Edasistel aastatel tuli Eleonoral kibedasti kahetseda, kuidas tema viiendale lapsele elu anti. Eleonora 1544. aasta sügisel: ta on Firenze Palazzo Vecchio kaarditoas, üht kaarti laseb ta otse oma näo ees hoida (ta on veidi lühinägelik, ent ei ole valmis seda kellelegi tunnistama). Tema kaaslannad seisavad veidi kaugemal, aga võimalikult akna ligi: ehkki on september, tundub linn lämmatavalt palav. Allpool näib siseõue valguskaev õhku kuumaks kütvat ja selle kivisest nelinurgast õhkub välja üha enam soojust. Taevas on madal ja liikumatu, siidist aknakatteid ei liiguta vähimgi tuuleiil ja lipud Palazzo kaitsevallidel ripuvad jõuetult lontis. Õuedaamid vehivad lehvikutega ja tupsutavad taskurätiga laupa, ise hääletult ohtes; kõik nad mõtlevad, kui kaua tuleb neil veel seista seal tahveldisega üle löödud ruumis, kui kaua veel soovib Eleonora kaarti uurida ja mida võib ta selles nii huvitavat leida.

Eleonora silmad uurivad tähelepanelikult Toscana hõbetihvtijoonistust: mäetippe, angerjana siuglevaid jõgesid, põhja pool tõusvat sakilist rannajoont. Ta pilk liigub üle tihedalt looklevate teede, mis sõlmuvad kokku Siena, Livorno ja Pisa ümber. Eleonora on naine, kes on liigagi teadlik oma harukordsusest ja väärtusest: tal on keha, mis suudab ilmale tuua ridamisi

pärijaid, aga ka kaunis nägu, laup kui nikerdatud eebenipuu, sügavpruunid teineteisest kaugel asetsevad silmad ja suu, mis tundub kaunis nii naeratuses kui ka mossitades. Kõige krooniks on tema mõte väle ja vilgas. Erinevalt enamikust naistest suudab ta selle kaardi kritseldusi vaadates neist aru saada ja näha neis lohkavaid viljavälju, viinamarjaistandike astanguid, saaki, talusid, kloostreid ja makse maksvaid rentnikke.

Ta paneb kaardi lauale, aga just siis, kui tema naised hakkavad seelikutega kahistama, valmistudes liikuma mõnda paremini õhutatud ruumi, võtab ta ette järgmise. Ta uurib piirkonda, mis jääb rannikust veidi sisemaa poole; sellel osal kaardist ei paista mingeid märke, kui kõrvale jätta mõned ebamäärased ja korrapäratud veega kaetud alad.

Kui Eleonora midagi kindlasti ei talu, siis on see sihikindluse puudus. Tema käe all on Palazzo iga tuba, koridor ja eeskamber korda tehtud ja kasutusele võetud. Kõik lagedad krohvitud seinad on kaunistatud ja ilusaks tehtud. Ühelgi päeval ei luba ta ei oma lastele, teenijatele ega kaaskonnale ainsatki kasutat minutit. Sellest hetkest, kui nad ärkavad, kuni hetkeni, mil pea padjale panevad, on nad tema välja töötatud kava järgi rakkes. Ka ta ise on kogu aeg, kui ta ei maga, mõne ülesandega hõivatud: ta kirjutab kirju, õpib keeli, koostab plaane ja nimekirju või vaatab oma laste eest hoolitsemise ja neile hariduse andmise järele.

Eleonora peas hakkavad keerlema mõtted, mida selle soise alaga saaks teha. Kuivendada seda ei tohi. Ei, seda tuleb niisutada. Seal võib midagi kasvatada. Sinna võib rajada linna. Sinna võib rajada järvedega ala, kus kala kasvatada. Või akvedukti või ...

Ta mõtteid katkestab ukse avanemine ja saabastes jalgade sammud: see on enesekindel ja jõuline jalaast. Ringi ta ei keera, vaid naeratab omaette, kui kaarti valguse poole keerates seda käes hoiab ja jälgib, kuidas päikesekuma mägesid, linnu ja põlde valgustab.

Ta pihale langeb käsi, teine käsi võtab tal õlgade ümbert. Ta tunneb kaelal habeme okkalist torget ja huulte niisket vajutust.

„Millega sa siin tegeled, mu väike usin mesilane?“ pomiseb abikaasa talle kõrva.

„Ma mõtlen selle maa peale siin,“ ütleb naine, kaart ikka veel käes, „päris mere ääres, siinsamas, kas näed?“

„Mm,“ kostab mees ja libistab käe ümber naise, mattes näo ta üles seatud juustesse ning surudes naise keha oma kehaga vastu kõva lauaäärt.

„Kui me selle ära kuivendaksime, saaksime seda ühel päeval võib-olla kuidagi kasutada – ehk võiks seal põldu pidada või sinna midagi ehitada ja ...“ Ta vakatab, sest mees maadleb ta seelikutega ja sikutab neid üles, et ta käsi saaks takistamatult mööda naise põlve, sealt reiele ja veel tublisti, tublisti edasi liikuda. „Cosimo,“ sõitleb ta sosinal, aga tal pole vaja muretseda, sest ta naised lahkuvad sahinah ruumist, kleidiservad põrandal libisemas, ja samamoodi lahkuvad Cosimo saatjad, kõik ukse juures kobaras koos, et kiiresti minema pääseda.

Uks nende järel sulgub.

„Õhk on seal halb,“ jätkab naine, hoides kaarti peente kahvatute sõrmede vahel, nagu midagi ei toimukski, nagu ei seisakski tema selja taga ta mees, kes püüab ta alusrõivaste kihtide vahel teed leida, „lehkab halvasti ja on ebatervislik, ning kui me peaksime ...“

Cosimo pöörab ta ümber ja võtab tal kaardi käest. „Jah, kallis,“ vastab ta naist laua vastu surudes, „mida iganes sa ka ei ütle, mida iganes sa ka ei soovi.“

„Aga Cosimo, vaata ...“

„Hiljem.“ Mees viskab kaardi lauale ja tõstab naise selle peale, tema suurte seelikute vahel ringi kobades. „Hiljem.“

Eleonora ohkab alistunult ja tõmbab oma viltused kassisilmad pilukile. Ta saab aru, et meest tema teelt ei eksita. Aga

ikkagi haarab ta tal käest. „Kas lubad?“ küsib ta. „Luba mulle. Kas sa lubad, et ma võin selle maa kasutusele võtta?“

Mehe käsi võitleb tema omaga. See on lihtsalt petteks, üksnes mäng, ja nad mõlemad teavad seda. Cosimo käsivars on naise omast kaks korda jämedam. Kui ta oleks hoopis teistmoodi mees, võiks ta naisel kleidi hetkega seljast rebida, ükskõik kas naine on nõus või mitte.

„Ma luban,“ ütleb ta ja suudleb naist, ning naine laseb ta käest lahti.

Kui mees asja kallale asub, meenutab naine endamisi, et ei ole talle kunagi ära öelnud. Ega kavatse seda kunagi teha. Nende abielus on küllaga asju, milles temalgi on sõnaõigust, rohkem kui teistel samalaadse positsiooniga naistel. Nii nagu tema seda näeb, on takistamatu ligipääs ta kehale nende arvukate vabaduste ja talle antud otsustusõiguse eest päris odav hind maksta.

Tal on juba neli last, aga ta kavatseb neid veel saada – nii palju, kui ta abikaasa neid temas idanema paneb. Suur valitsejapere aitab provintsi stabiilsusele ja pikaeealisusele kaasa. Enne kui ta Cosimoga abiellus, ähvardas dünastiat väljasuremise ja aegade hämarusse hääbumise oht. Aga nüüd? Cosimo suveräänsus ja piirkonna võim on nüüd kindlad. Tänu temale on neil lastetoas juba kaks meessoost pärijat, keda kasvatatakse nii, et nad suudaksid Cosimo jälgedes käia, ja kaks tüdrukut, kelle saab teistesse valitsejaperedesse mehele panna.

Sellele mõttele ta keskendubki, sest soovib uuesti rasedaks jääda ega taha pikemalt mõelda ristimata hingekeesele, kelle ta eelmisel aastal kaotas. Ta ei võta kunagi kõneks ega räägi isegi oma pihisale, et see väike pärlhall näoke ja lapse konksu tõmmatud sõrmed teda ta unenägudes ikka veel kummitamas käivad, et ta igatseb tema järele, tahab teda enda juurde ning tunneb veel nüüdki, kuidas tema puudumine on ta sisemusse tühimiku jätnud. Selle salajase melanhoolia ravi – nii ta endale kinnitab – ei

või olla muud kui see, et ta saab lihtsalt võimalikult kiiresti järgmise lapse. Tal on vaja uuesti rasestuda ja siis on kõik hästi. Tema keha on tugev ja viljakas. Ta teab, et Toscanas nimetatakse teda La Fecundissimaks – Viljakaimaks, ja see on täiesti kohane: temale ei olnud nelja lapse ilmamine raske heitlus ega põrgutuli, nagu teda oli uskuma pandud. Isakodust lahkudes oli ta kaasa võtnud omaenda lapsehoidja Sofia ja see naine hoolitsebki tema järeletoojate eest. Tema, Eleonora, on noor, ta on ilus, ta abikaasa armastab teda ja on temale truu ning teeks mida iganes, et talle meele järele olla. Ta teeb nii, et lastetuba saab laeni täis; ta täidab selle pärijatega; ta sünnitab lapse lapse järel. Miks ka mitte? Enam ei lahku ainuski imik tema kehast enne õiget aega: sellel ei lase ta juhtuda.

Sellal kui Cosimo end Sala delle Carte Geografiche kuumuses vaevab ning mehe abid ja Eleonora kaaslannad eesruumis aeg-ajalt haigutades ja alistunult pilke vahetades tegevuseta ootavad, rändab Eleonora mõtte väikeselt kaotatud lapselt uuesti soisele maale, libiseb üle sealsest roostikust, kollastest võhumõõkadest, kehval rohtunud pinnal kasvavatest puhmastest. Puhuti on pilt kaetud udu ja aurudega. Siis paistab, kuidas saabuvad insenerid masinate ja torudega, ning kõik, mis on niiske, märg ja soovimatu, kuivendatakse. Sinna ilmuvad lopsakas vili, hästi nuumatud kari ja külad, kus elavad teenistusvalmid ja tänulikud alamad.

Eleonora toetab käsivarred abikaasa õlgadele ja kinnitab pilgu vastasseinal rippuvatele kaartidele just siis, kui mees hakkab lähenema õndsussethele: muistne Kreeka, Bütsants, kogu suur Rooma riik, tähtkujud taevas, kaardistamata mered, tegelikud ja ette kujutatud saared ning mäed, mis ulatuvad äikesetormide meelevalda.

Ei olnud ju võimalik ette näha, et see osutub veaks ning et ta pidanuks silmad sulgema ja tooma mõtted tagasi sinnasamasse ruumi oma abieluliste kohustuste juurde, tugeva ja kena

abikaasa juurde, kes teda kogu selle pika aja järel ikka veel ihaldas. Kuidas oleks ta võinud teada, et sellest ühtesaamisest sündinud laps tuleb teistsugune kui teised, kes kõik olid loomult lahked ja meeldiva meelelaadiga? Ema mõttejõu tähtsust oli nii kerge hetkeks unustada. Hiljem tuli tal end selle mõtete hajumise ja tähelepanematuse eest nuhelda. Nii arstid kui ka preestrid olid temasse istutanud teadmise, et lapse iseloomu määrab ära see, mille peale ema rasestumise hetkel mõtleb.

Nüüd on aga liiga hilja. Eleonora mõte eksleb siin kaardi-toas ringi, pidetu ja taltsutamata. Ta vaatab kaarte, maastikke, kõnnumaid.

Toscana suurhertsog Cosimo jõuab oma ettevõtmisega lõpule, tuues kuuldavale tavapärase uriseva oige ja haarates naise õrna kaisutusse; naine, kes on küll liigutatud, ent tunneb ka mõningast kergendust (päev on ju lõppude lõpuks ikkagi väga palav), lubab end laualt alla aidata. Ta kutsub kohale oma kaas-lannad, et nad ta tema ruumidesse saadaksid. Nüüd oleks tal vaja – nii ta neile ütleb – piparmündileotist *tisana*'t, siestat ja võib-olla ka puhast pesu.

Üheksa kuud hiljem, kui tema ellu saabub vastsündinu, kes karjub ja väänleb ja vingerdab end mähkmetest välja, vastsündinu, kes ei puhka ega maga ega lase end maha rahustada, kui ei ole pidevas liikumises, vastsündinu, kes nõustub võtma amme rinda – amme on Sofia hoolikalt välja valinud – kõigest paar minutit, aga ei asuta end kunagi pikemalt sööma, vastsündinu, kelle silmad on pärani, nagu otsiks ta pidevalt kaugeid horisonte, tabab Eleonorat miski, mida ta tajub peaaegu nagu süüd. Kas tema ise on süüdi selle vastsündinu metsikus iseloomus? Kas see kõik tuleneb temast endast? Ta ei räägi sellest kellelegi, kõige vähem Cosimole. Niisuguse vastsündinu olemasolu hirmutab teda, sest see uuristab ta veendumust, et ta on hea ema ja toob oma järeltulijad ilmale, olles terve vaimult ja kehalt. Asjaolu, et

üks ta lastest võib olla nii raske iseloomuga ja nii raskesti juhitud, murendab tema Firenze viibimise tuuma.

Püüdes lastetoas terve hommik otsa kisendavat Lucreziat süles hoida, märkab ta, kuidas see lärm mõjutab tema nelja vanemat last, kes nõuavad, et neil lubataks kõrvad kätega katta ja teise tuppä joosta. Eleonorat haarab hirm, et selle lapse käitumine mõjutab teisi. Kas nemadki muutuvad äkitselt allumatuks ja lohutatatuks? Hetke ajal otsustab ta Lucrezia lastetoast hoopis ära viia ja paigutada maja teise otsa. Kõigest natukeseks ajaks – nii kinnitab ta endale –, kuni laps maha rahuneb. Ta pärib asja kohta järele, siis võtab ametisse teise amme – see on keegi kokk köögist. Amm on laiade puusadega rõõmsameelne naine, kes on enam kui rõõmus, et saab Lucrezia oma hoole alla võtta, sest ta enda tütar, kes on peaaegu kaheaastane ja sealsamas mööda plaatidega kaetud põrandat ringi paterdab, on rinnast võõrutamiseks valmis. Eleonora saadab ühe oma daamidest iga päev kööki järele uurima, kuidas beebil läheb; oma kohust lapse ees ta igatahes täidab, see on kindel. Ainus kahetsusväärne asjaolu on see, et niisugune olukord ei lähe kokku sellega, mida arvab Sofia, Eleonora kunagine lapsehoidja, kes annab häälekalt teada, et ei kiida Lucrezia nõndanimetatud pagendamist heaks, ja pealegi ei olevat tema enda valitud ammel tema meelest midagi viga olnud. Eleonora aga jääb veidral moel endale kindlaks: see laps paigutatakse ülejäänud perekonnast kaugele eemale, all keldris asuvasse kööki, teenijate ja toatüdrukute juurde, sinna, kus kolisevad keedupotid ja õhkub suure tule kuumust. Lucrezia alustab oma elu pesupalis, kus tema järele vaatab amme väike tütar, kes patsutab lapse kokku surutud rusikat ja kutsub ema, kui beebi nägu südantlõhestava nutu käes krimpsu tõmbub.

Kui Lucrezia käima õpib, juhtub nii, et ta saab peaaegu pihta ümber läinud pajatäie keeva veega, ja nii saadetakse ta ülemisele korrusele tagasi. Köögi tuttavaks saanud aurust ja askeldusest

eemal, silm silma vastu nelja lapsega, keda ta ei mäleta, kisendab ta kaks päeva. Ta karjub keldri amme järele, puulusikate järele, mis talle anti, et ta neid lutsutada saaks, kui tal hambad tulema hakkasid ja valu tegid, kandilistele akendele seatud maitsetaimetaimkimpude järele ja selle järele, kui kellegi käsi ulatas talle alla põrandale tüki sooja leiba või pala juustu, mida närida. Ta ei taha nähagi seda tuba üleval katuse all, kus on voodi voodi kõrval ning ühesuguste nägudega lapsed teda oma tumedate silmadega osavõtmatult vahivad ja üksteisega sosistavad, siis äkki püsti tõusevad ja minema kõnnivad. Talle tuleb häirivalt meelde, kuidas tohutu must pott tema kõrval ümber läks ja sellest kuuma vett välja paiskus. Ta keeldub lastetoa naistel laskmast end sülle või käte vahele võtta; ta ei lase neil end ei toita ega riietada. Ta igatseb alumise korruse koka, oma amme järele; ta tahab tema pehmet juuksesalku pöidla ja nimetissõrme vahel keerutada, kui uinuma hakkab, olles end tema avaras rüpes turvaliselt sisse seadnud. Ta tahab näha oma piimaõe lahket nägu – too laulis talle ja lubas tal kepiga kolde ees tuha sees joonistada. Sofia raputab pead ja pomiseb, et ta ju ütles Eleonorale: lapse allkorrusele saatmisest ei tule midagi head. Ainus, kuidas ta Lucrezia sööma suudab meelitada, on see, et jätab toidu tema kõrvale põrandale. Nagu mõnele metsloomale, märgib Sofia.

Kui Eleonorale sellest kõigest ette kantakse – seda teeb Sofia, kes peab oma kohuseks sammuda kunagise hoolealuse ruumidesse ja seista tema voodi kõrvale, rusikad kõvasti puusa surutud –, siis Eleonora kõigest ohkab ja paneb suhu äsja kestast vabastatud mandli. Mõne päeva pärast peaks ta jälle sünnitama, kõht on tal voodiriiete all nagu mägi; ta loodab, et see on poiss. Seekord ei jätnud ta midagi saatuse hooleks, vaid lasi oma toa täita maalidega, millel heas tervises noored mehed on ametis jõuliste ja mehiste asjade – odaviske ja piigivõitlusega. Abielulist tegevust ei nõustunud ta ette võtma mujal kui vaid seal, ja seda

suuresti Cosimo meelehärmiks – mehele olid alati meeldinud kiired ühtesaamised mõnes koridoris või kusagil poolkorrusel. Seda viga, mis eelmisel korral, Eleonora aga nüüd enam ei tee.

Nelja aasta vanuses ei soostu Lucrezia nukkudega mängima, nagu mängisid tema õed, ega laua äärde sööma istuma või õdede-vendade mängudes kaasa lööma, vaid eelistab veeta aega omaette, joostes nagu metslane tee ühest äärest teise või põlvitades akna peal, kus ta tundide kaupa vaatab linna ja kauguses kumavaid mägesid. Kui ta on kuuene, ei suuda ta maalikunstniku ees paigal istuda, vaid vingerdab ja niheleb, kuni Eleonorale katkeb kannatus ja ta ütleb, et Lucrezia portreed ei tulegi ja ta võib lastetuppa tagasi minna. Kui ta on kaheksa- või üheksa-aastane, saabub aeg, mil ta keeldub jalga panemast mistahes kingi, ehkki Sofia talle sõnakuulmatuse eest laksu annab. Viieteistkümneaastasena, kui ta hakkab mehele minema, teeb ta tohutu draama pruutkleidi pärast, ehkki tema, Eleonora, on selle ise tellinud ning see on hunnitust sinisest siidist ja kuldbrokaadist. Lucrezia tormab ette teatamata tema ruumidesse ja karjub täiest kõrist, kuidas ta ei kavatse seda selga panna, lihtsalt ei kavatse, ja see on talle liiga suur. Eleonora, kes kirjutab parajasti *scrittoio*'s kirja ühele oma lemmikabtissile, püüab rahulikuks jääda ja teatab Lucreziale kindlal häälel, et kleit on just tema järgi ümber tehtud, nagu ta väga hästi teab. Lucrezia läheb aga muidugi liiga kaugele. Miks, nõuab ta raevunud ilmel, peab ta kandma kleiti, mis õmmeldi tema õele Mariale, enne kui Maria suri? Kas juba seegi pole piisavalt hirmus, et tal tuleb abielluda Maria kihlatuga – peab ta siis nüüd ka tema kleiti kandma? Eleonora mõte, kui ta kirjapulga käest paneb, laua tagant püsti tõuseb ja võlvide all oma tütre poole kõnnib, liigub taas selle juurde, kuidas Lucreziale elu anti – kuidas ta pilk oli rännanud üle muistsete paikade kaartide ning keskendunud võõrastele ja metsikutele meredele, mis olid täis draakoneid ja koletisi ning mida igast küljest ründasid tuuled,

mis võisid laeva kursilt kaugele kõrvale kallutada. Millise vea ta küll tegi! Kuidas see on teda vaevanud, kuidas teda on selle eest karistatud!

Toa teises otsas näeb Eleonora tütre nurgelist pisaraist märga nägu nagu lilleõit lootuses ja ootuses avanemas. Ta on mu ema – Eleonora teab, et nii tütar mõtleb. Võib-olla nõustub ta mu sellest kleidist ja sellest abielust päästma. Võib-olla läheb kõik veel hästi.